

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi/Received : 11.12.2020

Kabul Tarihi/Accepted : 08.07.2021

DOI: 10.17155/omuspd.839314

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM YETERLİKLERİ ÖLÇEĞİ: BİR ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Ahmet Enes SAĞIN*¹

Mehmet Akif YÜCEKAYA²

Mehmet GÜLLÜ³

ÖZ

Bu araştırmanın amacı beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterliklerini ölçmek amacıyla bir ölçek geliştirmektir. Bu amaçla literatür taraması yapılmış ölçek ve anketler incelenmiştir. Daha sonra beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterliliklerinin neler olması gerektiği ile ilgili araştırmacılar tarafından hazırlanan “yarı yapılandırılmış görüşme formu” ile uzaktan eğitimle ders işleyen 13 beden eğitimi öğretmeni ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Ardından oluşturulan taslak form uzmanlara gösterilerek görüşleri alınmıştır. Uzmanlardan gelen dönütler neticesinde kapsam geçerlik oranı belirlenmiş ve .80’in altında değer alan maddeler çalışmadan çıkarılmıştır. Oluşturulan 29 maddelik taslak form 316 beden eğitimi öğretmenine uygulanmış ve veriler analiz edilmiştir. Yapılan Açıklayıcı Faktör Analiziyle (AFA) birlikte “Planlama ve Teknoloji Kullanımı” “Uygulama ve Değerlendirme” olmak üzere 2 boyutlu ve toplam 18 maddelik bir yapıya ulaşılmıştır. Ölçekteki 18 maddenin açıkladığı toplam varyans oranının %48.840 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ardından yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçlarına göre modelin uyum iyiliği indekslerinin χ^2/sd (1.95), GFI (.91), CFI (.94), AGFI (.89), NFI (.90), IFI (.94), RMSEA (.05) kabul edilebilir sınırlar içerisinde olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar, beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterlikleri ölçeğinin (BEÖUEYÖ) geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi öğretmeni, öğretmen yeterliği, teknoloji ve eğitim, uzaktan eğitim

THE SCALE OF DISTANCE EDUCATION COMPETENCES OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS: A SCALE DEVELOPMENT STUDY

ABSTRACT

The aim of this research is to develop a scale to measure the distance education competencies of physical education teachers. For this purpose, a literature review was made and then scales and questionnaires were examined. Then face-to-face interviews were made with 13 physical education teachers who teach in distance education with the "semi-structured interview form" prepared by the researchers. Then, the draft form created was shown to experts and their opinions were taken. As a result of the feedback from the experts, the content validity rate was determined and the items with a value below .80 were excluded from the study. The draft form consisting of 29 items was applied to 316 physical education teachers and the data were analyzed. With AFA, a 2-dimensional structure consisting of 18 items in total as "Planning and Technology Use" "Application and Evaluation" was reached. It was concluded that the total variance rate explained by 18 items in the scale was 48.840%. According to the results of CFA, the model's goodness of fit indices χ^2 / sd (1.95), GFI (.91), CFI (.94), AGFI (.89), NFI (.90), IFI (.94) RMSEA (.05) were determined to be within acceptable limits. The results show that the distance education competencies scale (BEÖUEYÖ) of physical education teachers is a valid and reliable measurement tool.

Keywords: Distance education, physical education teacher, technology and education, teacher competence

*Yazışmadan sorumlu yazar: Ahmet Enes SAĞIN, a.e.sagin@outlook.com

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID: 0000-0002-4243-8276

² Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID: 0000-0003-3853-5660, yucekayaakif@gmail.com

³ İnönü Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-0930-7178, mehmet.gullu@inonu.edu.tr

GİRİŐ

Posta yoluyla yaklaşık 300 yıl önce başlayan uzaktan eğitimin, tarihsel evrim içerisinde temel olarak dört ana aşamada (yazışma sistemleri, radyo ve televizyon aracılığıyla, multimedia sistemleri, internet sistemleri) geliştiği söylenebilir (Clark, 2020). Uzaktan eğitimin ortaya çıkmasının temel nedenlerinden biri, yüz yüze eğitim alma imkânı olmayan vatandaşların eğitime eşit erişimini sağlamak, toplumun yeterince temsil edilmeyen ve dezavantajlı kesimlerine eğitim vermektir (Saykili, 2018). Bu süreçte geleneksel eğitim yöntemleri, herkese öğrenme imkanı sağlayan teknolojik alanlara doğru genişledikçe eğitimcilerin çok sayıda çözülmemiş sorun ve soruyla karşı karşıya kalması olasıdır (Baran ve ark., 2011; Moller ve Soles, 2001; Tabor, 2007). Uzaktan eğitimle birlikte öğretmenlerden her zamankinden daha fazla öğretim uygulamalarını yeniden yapılandırılmaları ve tüm bunlara çok kısa sürede uyum sağlamaları beklenmektedir (Allen ve ark., 2020; Tzifopoulos, 2020).

Covid 19 salgını eğitim krizini tetiklemiş olsa da eğitimde olağanüstü hızda bir adaptasyon süreci yaşanmaktadır. Öğretmenlerin ve öğrencilerin evlere hapsedilmiş durumda olduğu řu süreçte eğitim alanı geçici olarak düşünülse de değişmiş durumdadır (Tzifopoulos, 2020). Bu durum neticesinde uzaktan eğitimde öğretmen eğitimi için yeni bir pedagoji geliştirme ihtiyacı ve fırsatı çarpıcı biçimde gün yüzüne çıkmıştır (la Velle ve ark., 2020). Carrillo ve Flores (2020) öğretmeyi ve öğrenmeyi desteklemek için teknolojiyi entegre eden kapsamlı bir çevrimiçi eğitim pedagojisine ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir. Çünkü bu süreçte öğretmenlerin uzaktan eğitimde öğrencilerin bilgiye erişmelerinden fazlasını sağlamaları gerekmektedir (Moller ve Soles, 2001). Ancak öğretmenler uzaktan öğretime uyum sağlamada ve öğrencilerle en azından minimum düzeyde iletişimi sürdürmede ve öğrencilerin öğrenmesini ve gelişimini desteklemede önemli zorluklarla karşılaşmaktadır (Sepulveda-Escobar ve Morrison, 2020). Bojović ve arkadaşlarının (2020) çalışması uzaktan eğitim platformlarında çalışmanın öğretmenler açısından daha zorlayıcı olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda öğretmenlerin uzaktan eğitim yeterliklerini de test etmektedir (König ve ark., 2020). En genel ifadeyle öğretmen yeterliği, öğretmenlerin; *“Öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumlar”* olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2017). Öğretmenlerin yeterliklerini ve yetkinliklerini uzaktan eğitimde göstermeleri oldukça zorlayıcı bir durumken bu sürecin uygulama ağırlıklı bir ders olan beden eğitimi derslerinde daha da zorlayıcı olması muhtemeldir. Her ne kadar öğrenciler uzaktan eğitim yoluyla sportif etkinliklere olumlu bir tutum gelişirse de yüz yüze eğitime tercih etmeyecekleri aşikârdır (Ivanov ve Tzankova, 2020).

Beden eğitimi dersinin uzaktan eğitim yoluyla sunulması beden eğitimi öğretmenlerinin geleneksel hareket odaklı içeriği (Genç ve Temel, 2020; Metzler, 2017; Uğraş, 2018) ve öğrencilerin deneyimlerini online ortama aktarması için bir zorluk oluşturmaktadır. Bu noktada beden eğitimi öğretmenlerinin yüz yüze yapılan beden eğitimi derslerini uzaktan eğitime taşımaları ve benzer kazanımları elde etmeye çalışmaları kulağa oldukça muazzam gelmektedir (Kooiman ve Sheehan, 2015; Mohnsen, 2012). Goad, vd. (2019) fiziksel etkinliklerin çevrimiçi ortamda etkili bir şekilde öğretilmesinin ve değerlendirilmesinin kavramsallaştırılmasındaki doğal zorluklar göz önüne alındığında şüphyle karşılandığını belirtmektedir. Ivanov ve Tzankova da (2020) uzaktan eğitimde beden eğitimi ve spor derslerinin öğretmenler tarafından işlenmesinin oldukça güç olduğunu ifade etmektedir.

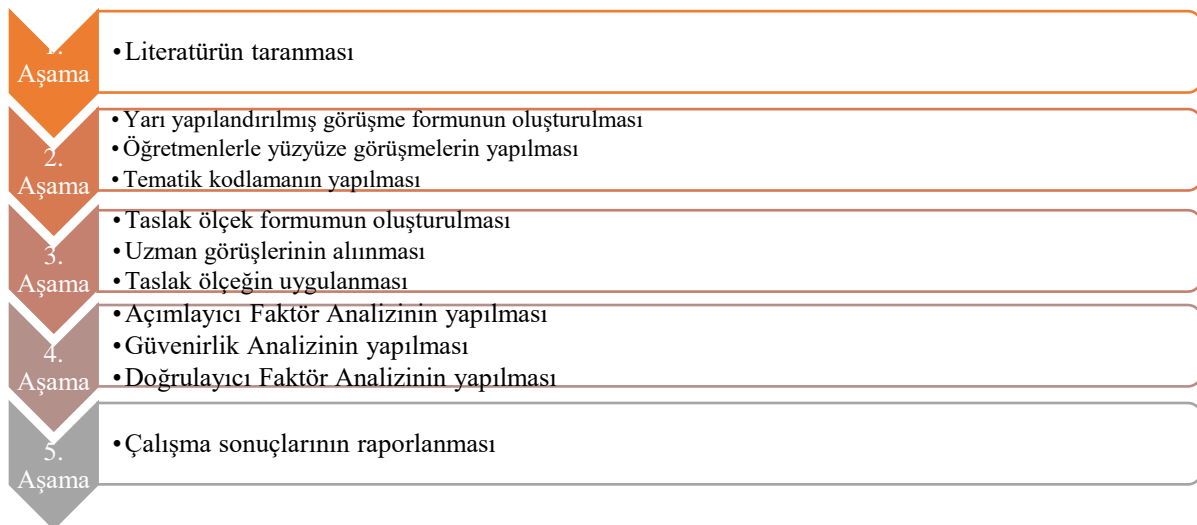
Ancak beden eğitimi dersinin uzaktan eğitim yoluyla işlenebileceğini gösteren çalışmalar da mevcuttur (Silva, Silva ve Silva, 2019; Yaman, 2009; Yücekaya ve ark., 2021). Heaney ve Walker, (2012) Uzaktan eğitim doğru bir şekilde planlandığı takdirde hem öğrencilere hem de öğretmenlere önemli fırsatlar sunduğunu ve bu süreçte kritik rolü öğretmenlerin üstlendiğini ifade etmektedir.

Tüm veriler ışığında beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik yeterlikleri, uzaktan eğitimin etkililiğini belirleyen en önemli etkenlerden biri olduğu söylenebilir. Fakat literatürde uzaktan eğitimle ilgili ölçekler incelendiğinde; uzaktan eğitime yönelik görüşler, öğrenci memnuniyetini, tutumunu, doyumunu vs. ölçen ölçeklere rastlanmıştır (Parlak, 2007; Ilgaz, 2008; Kışla, 2016; Yıldırım ve ark., 2014). Bunun yanında beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterliklerini araştırmaya yönelik geçerli-güvenilir bir ölçme aracına rastlanmamıştır. Ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitimle alakalı lisans döneminde bir ders görmemeleri ve meslek yaşamlarında bu tür bir durumla karşılaşmamış olmaları nedeniyle birtakım zorluklar yaşamaları muhtemeldir. Bu bağlamda var olan eksikliklerin belirlenmesi ve giderilmesinde yeterlik düzeylerinin belirlenmesi önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterlikleri ölçeğinin geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılarak literatüre kazandırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Grubu (Evren-Örneklem)

Beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterlikleri ölçeğinin geliştirilme sürecinde araştırma deseni olarak karma araştırma yaklaşımlarından “keşfedici sıralı desen” kullanılmıştır. Bu desende ilk olarak nitel veriler toplanılır ve çözümlenir. Ardından nicel araştırma kısmına geçilir (Creswell ve Plano Clark, 2011). Çalışmada ölçek geliştirme amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları aracılığıyla toplanan nitel verilerin ardından toplanan verilerin analizine ve literatüre uygun olarak taslak ölçek maddelerinin yazılması ve nihayetinde elde edilen verilerin analizi ve yorumlanması şeklinde süreç sürdürülmüştür (Bknz. Şema 1.)

Şema 1. Ölçme aracının geliştirme aşamaları

Çalışma Grubu: Çalışma 2020-21 eğitim öğretim yılında Türkiye'nin farklı il ve ilçelerinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokul ve liselerde görev yapan 316 beden eğitimi ve spor öğretmenini ile yürütülmüştür. Çalışmanın Ölçek geliştirme çalışmalarında örneklem sayısının madde sayısının 5 ile 10 katı arasında olması beklenir (Hair ve ark., 2011). Bu bağlamda ölçekte 29 maddenin olması yapılan analizler için yeterli örneklem sayısına ulaşıldığını gösterir. Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin nitelikleri tablo 1'de gösterilmiştir. Çalışma İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 10.12.2020 tarihli 2020/22-18 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Tablo 1. Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sosyo-demografik özellikleri

Cinsiyet	f	%
Erkek	199	63.0
Kadın	117	37.0
Toplam	316	100
Meslekte deneyim yılı	F	%
1-5 yıl	93	29.4
6-10 yıl	104	32.9
11-15 yıl	38	12.0
16-20 yıl	32	10.1
21 ve üzeri	49	15.5
Toplam	316	100
Okul kademesi	F	%
Ortaokul	186	58.9
Lise	130	41.1
Toplam	316	100

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Yeterlikleri Ölçeğinin (BEÖUEYÖ) Geliştirilmesi

BEÖUEYÖ geliştirilmesinde ilk olarak öğretmen yeterliliği ile ilgili literatür taraması yapılmış, ardından ölçek ve anketler incelenmiştir (Chou ve ark., 2013; De Smul ve ark., 2018; Korkmaz ve ark., 2019; Nie ve ark., 2012). Daha sonra beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterliliklerinin neler olması gerektiği ile ilgili araştırmacılar tarafından hazırlanan "yarı yapılandırılmış görüşme formu" ile uzaktan eğitimde ders işleyen 13 beden eğitimi öğretmeni ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ve gerçekteşirilen görüşmeler nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak yapılmıştır (Patton, 2002; Seidman, 2006). Görüşme formunda 11 soru yer almaktadır. Katılımcılardan derinlemesine bilgi toplayabilmek için görüşmeler sondaj sorularla desteklenmiştir (Gray, 2004). Öğretmenler ile yapılan görüşmeler 20-40 dakika sürmüştür. Görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Ses kayıt cihazının kayıt yapmasına izin vermeyen öğretmenlerin görüşmeleri not tutularak yapılmış ve tüm görüşmeler yazılı hale getirilmiştir. Yazılı hale getirilen görüşmeler Nvivo 9.00 paket programına yüklenmiştir.

Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen ham verilerin içerik analizi tematik kodlama yöntemi ile nitel veri analiz konusunda uzman iki nitel araştırmacı tarafından yapılmıştır (Clarke ve Braun, 2013). Yapılan analizler sonucunda beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterliliklerini belirlemek için 48 maddelik ölçek taslağı oluşturulmuştur. Taslak ölçek maddelerinin oluşmasında nitel görüşmelerden faydalanılmıştır.

Tablo 2. Nitel görüşmelerin soru maddesine dönüştürülmesi

Katılımcı ifadesi	Kod	Ortaya çıkan soru maddesi
B.E.Ö.2: <i>Uzaktan eğitimde ders anlatırken öğrencilerimle sınıf ortamındaki gibi etkileşim kuramıyorum. Beni dinleyip dinlemediklerini anlamadığım zamanlar oluyor.</i> B.E.Ö.11: <i>Uzaktan eğitimde ders anlatırken öğrencilerimle göz teması kuramıyorum, beden dilimi istediğim gibi kullanamıyorum...'</i>	İletişim	"Uzaktan beden eğitimi dersinde etkili iletişim kurarım."
B.E.Ö.3: <i>Uzaktan eğitimde ders işlerken teorik konuları aktarmada fazla sorun yaşamıyorum ancak branşa yönelik hareketleri aktarırken zorluklar yaşıyorum.</i> B.E.Ö.7: <i>Okuldayken öğrencilerime sorumluluk, iş birliği, dayanışma, takım ruhu gibi değerleri aktarırken sorun yaşamıyordum. Çünkü oyun içerisinde bunları yapmak kolaydı. Ancak uzak eğitimde bu değerleri aktarmada sıkıntı yaşıyorum.</i>	Öğrenme Alanı- Gelişim alanı	"Uzaktan beden eğitimi dersinde öğrencilerin gelişim alanına uygun (bilişsel, duyuşsal, psikomotor) çalışmalar yaparım."
B.E.Ö. 8: <i>Uzaktan eğitimde ders anlatmadan önce öğrencilerime anlatacağım konuyu farklı kaynaklardan araştırıp en yalın haliyle anlatmaya gayret ediyorum.</i> BEÖ 13: <i>Anlatacağım konu ile ilgi video ve slaytlardan faydalanıyorum. Hem dersin sıkıcı geçmesinin önüne geçiyor. Hem de daha akılda kalıcı oluyor.</i>	Ders içeriği hazırlama Farklı kaynak kullanma	"Uzaktan beden eğitimi dersinde ders içeriği hazırlarken farklı kaynaklardan faydalanırım"

Ölçek Deneme Formunun Hazırlanması

Madde havuzunda yer alan 48 madde hakkında bilgisayar ve öğretim teknolojileri ve beden eğitimi ve spor alanında çalışan toplam 4 alan uzmanı akademisyenin görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşlerinin ifadelerinin değerlendirilmesinde Davis tekniğinden faydalanılmıştır. Bu teknikte uzman görüşleri (a) Uygun, (b) Madde hafifçe gözden geçirilmeli, (c) Madde ciddi olarak gözden geçirilmeli ve (d) Madde uygun değil şeklinde dördü derecelendirme yapılmaktadır. A ve B seçeneklerini işaretleyen uzmanların toplam uzman sayısına bölünmesi neticesinde "kapsam geçerlik indeksi" elde edilmektedir. Bu değer .80'in üzerinde olması beklenmektedir (Davis, 1992). Ardından ölçme değerlendirme uzmanı ve dil uzmanının ölçeği incelemesi sağlanmıştır. Nihayetinde 48 maddelik soru havuzundan 18 madde çıkarılmış geriye 29 maddelik ölçek taslağı meydana gelmiştir.

Ölçek maddeleri 5'li likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçekte en düşük değer 1 en yüksek değer ise 5 olarak belirlenmiştir. Derecelendirme basamakları 1- Hiçbir zaman 2- Nadiren 3- Bazen 4- Çoğu zaman 5- Her zaman şeklinde düzenlenmiştir. Ölçekte alınan minimum puan 18, maksimum puan 90'dır.

Verilerin Analizi

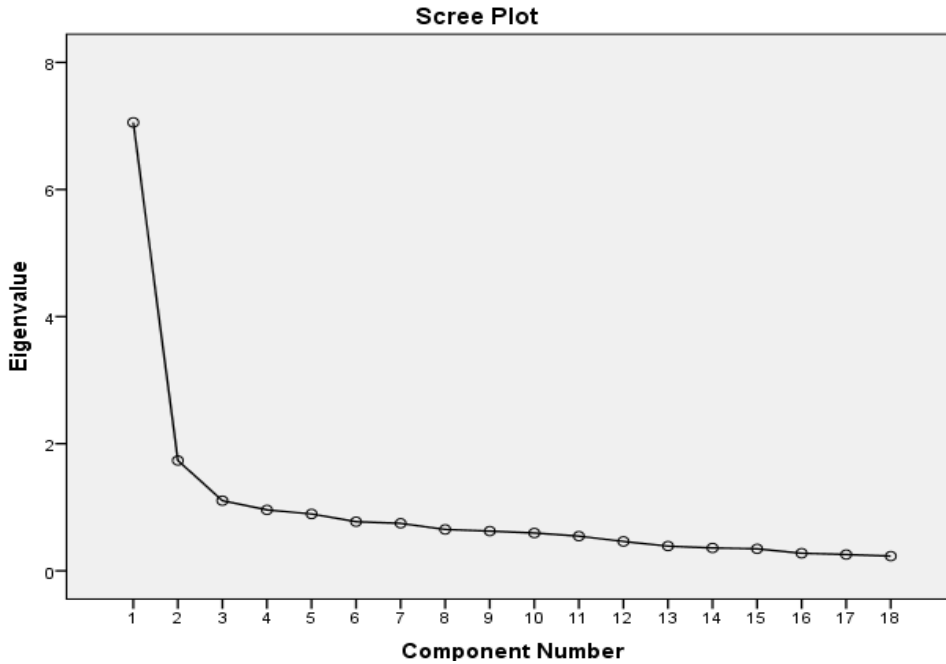
Nitel verilerin tematik analiziyle oluşturulan 48 maddenin uzman görüşüyle birlikte 29 maddeye düşmesinin ardından nicel katılımcılara uygulanan ölçeğin neticesinde elde edilen veriler açımlayıcı faktör analizi (AFA) için SPSS 23.0 paket programına girilmiştir. Ardından maddelerin çarpıklık basıklık değerlerine bakılmış +1 -1 arasında olduğu saptanmıştır. Daha sonra ise AMOS 23.0 programı kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. DFA analizinde χ^2/sd , GFI, CFI, AGFI, NFI, IFI, RMSEA uyum iyiliği değerlerine bakılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterlikleri ölçeğinin yapısını ortaya çıkarmak amacıyla kullanılan AFA, ortaya çıkan yapıyı doğrulamak amacıyla kullanılan DFA ve ölçeğin güvenilirliğine yönelik analiz sonuçları yer almaktadır.

Açımlayıcı Faktör Analizi

Elde edilen ölçek verilerinin yapı geçerliğine uygunluğunu ortaya çıkarmak amacıyla yapılan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri .91 ve Barlett Sphericity testi 2479.121, ($p < .001$) serbestlik derecesi ise 153 olarak bulunmuştur. Elde edilen KMO ve Barlett testi verileri faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir (Beavers ve ark., 2013; Pett ve ark., 2003). Ayrıca faktör analizini olumsuz etkileyebilecek değişkenlerin analizden çıkartılması amacıyla anti-image matrisinde yer alan MSA değerinin .80 olması gerektiği ifade edilmektedir. Yapılan analizler neticesinde ölçek maddelerin anti-image correlation değerlerinin .80 ile .96 arasında değiştiği görülmektedir. Döndürme işlemi yapılmadan önce düzeltilmiş korelasyon değeri .30'un altında yer alan ve iki faktöre 0.1 değerinin altında dağılım gösteren maddeler ölçek formunda çıkarılmıştır. Nihayetinde ölçek madde sayısı 29'dan 18'e düşmüştür. Ardından temel bileşen faktör analizi yapılmıştır. Varimax rotasyonu gerçekleştirilerek ölçeğin faktör yapısı belirlenmeye çalışılmıştır. Scree plotta (şekil 1) yer alan kırılmaların 2 faktör üzerinde belirginleştiği görülmekte ve faktör öz değerlerine de bakıldığında da faktör sayısının 2 olması gerektiğine karar verilmiştir.

Şekil 1. BEÖUEYÖ Faktör Yapısı

Tablo 3. BEÖUEYÖ Analizi Özdeğer ve Varyans Sonuçları

Faktör	Özdeğer	Açıklanan Varyans %	Toplam Varyans %
Uygulama ve Değerlendirme	5.486	30.470	48.840
Planlama ve Teknoloji Kullanımı	3.307	18.370	

Tablo 3’de görüldüğü üzere ölçekte yer alan 2 faktörün özdeğerleri sırasıyla 5.486, 3.307 olduğu görülmüştür. Ayrıca tabloda 2 faktörün varyans yüzdeleri sırasıyla 30.470, 18.370’dir. 2 faktörün toplamda varyansın %48.840’ını açıklamaktadır. Faktör analizi neticesinde ölçekte ölçekte yer alan maddelerin faktör yükleri Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde No	Faktörler	
	Uygulama ve Değerlendirme	Planlama ve Teknoloji Kullanımı
20	.795	
21	.765	
18	.750	.311
13	.749	
9	.724	
19	.665	
17	.659	.407
10	.658	.361
16	.622	
25	.593	
24	.549	
27		.804
7		.730
26		.631
28		.538
4		.538
29		.534
3		.348

*,30’un altındaki faktör yük değerleri tabloda gösterilmemiştir.

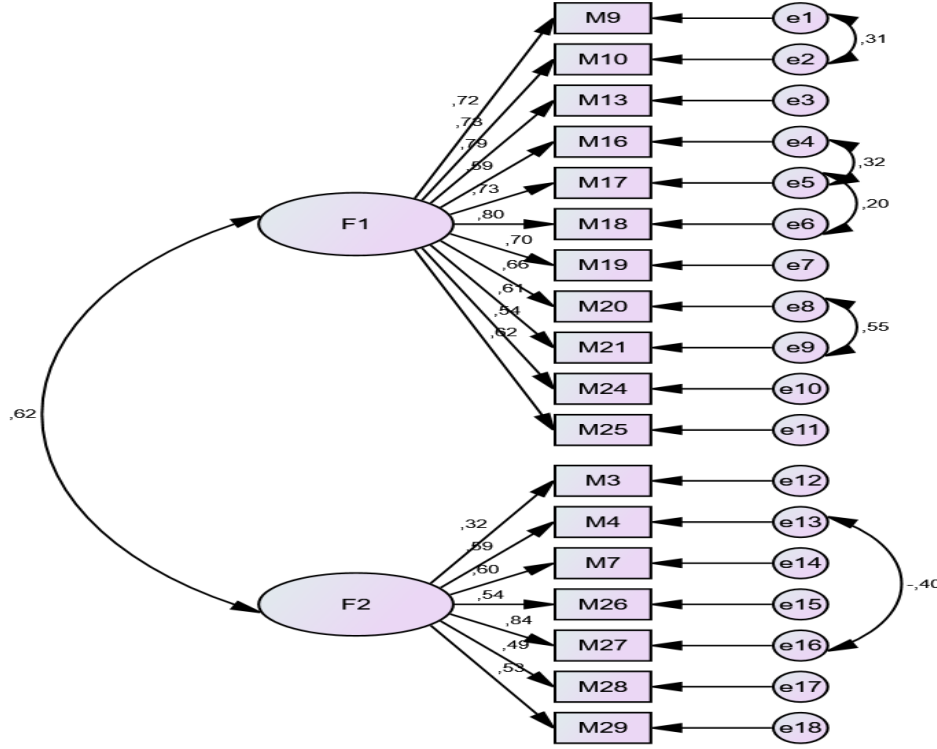
Doğrulayıcı Faktör Analizi

2 alt boyut ve toplam 18 maddeden oluşan beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterlikleri ölçeğinin (on bir maddelik uygulama ve değerlendirme, yedi maddelik planlama ve teknoloji kullanımı) birinci düzey faktöriyel yapısı, AMOS 23 programı aracılığıyla test edilmiştir. Veriler normal dağılım gösterdiğinden maximum likelihood hesaplama yöntemi tercih edilmiştir (Gürbüz ve Şahin, 2018). Ölçeğe ait uyum iyiliği değerleri tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. DFA Uyum İyiliği Değerleri

Kabul Edilebilir İndex Değerleri	Değerler
X ² /SD <5	1.95
GFI > 0.90	.91
CFI > 0.90	.94
AGFI > 0.90	.89
NFI > 0.90	.90
IFI > 0.90	.94
RMSEA < 0.08	.05

Elde edilen uyum iyiliği değerleri χ^2/sd (1.95), GFI (.91), CFI (.94), AGFI (.89), NFI (.90), IFI (.94), RMSEA (.05) önerilen iki faktörlü modelin verileri ile uyumlu olduğunu ve kabul edilebilir sınırlar içerisinde yer aldığını göstermektedir (Brown ve Cudeck, 1993; Byrne, 2001; Gürbüz ve Şahin, 2018). Bu sonuçlar beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterlikleri ölçeğinin öngörülen kuramsal yapısı (2 faktörlü model) ile uyumunu göstermektedir.

Şekil 2. DFA sonucunda Ölçeğe Ait Standardize Edilmiş Faktör Yük Değerleri

Şekil 2’de görüldüğü üzere DFA sonucunda birinci faktörün altında yer alan 10, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24 ve 25. maddelere ait yük değerleri .54 ile .80 arasında değişmektedir. İkinci faktörün altında yer alan 3, 4, 7, 26, 27, 28 ve 29. maddeler ise .32 ile .84 arasında değişmektedir. Ölçeğin kullanılabilmesi için değerlerin kabul edilebilir olduğu tespit edilmiştir.

Güvenirlilik çalışması

Ölçeklerin güvenirliklerinin belirlenmesinde kullanılan en yaygın yöntemlerden biri olarak Cronbach Alpha testi ön plana çıkmaktadır. Bu test ölçme aracında yer alan ifadelerin kendi aralarında ne düzeyde tutarlı olduklarını gösterir ve bu katsayının da 0.70’ten büyük olması beklenir (Tavşancıl, 2014). Ölçeğin iç tutarlılığını ölçmek amacıyla katsayı değerlerine bakılmış toplamda. 901 “Uygulama ve Değerlendirme” boyutunda .904, “Planlama ve Teknoloji Kullanımı” boyutunda ise .734 olarak hesaplanmıştır.

TARTIşMA

Hızla değişen ve gelişen dünyada öğretmenlerin uzaktan eğitimle tanışması beklenen bir durumdur. Ancak covid 19 salgınının eğitimin okullarda sürdürülmesini kısıtlaması nedeniyle öğretmenlerin uzaktan eğitimle tanışma süreci hızlanmıştır.

Bu araştırma ile beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterliklerini belirlemek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ölçek geliştirme sürecinde öğretmen yeterliliği ile ilgili ölçek ve anketler incelenmiş (Chou, Hsu, Li ve Hu, 2013; De Smul, Heirweg, Van Keer, Devos ve Vandeveld, 2018; Korkmaz, Arıkaya ve Altıntaş, 2019; Nie, Lau ve Liau, 2012) ve uzaktan eğitimde öğretmen yeterliliklerinin ne olması gerektiği ile ilgili araştırmacılar tarafından hazırlanan “yarı yapılandırılmış görüşme” formları hazırlanarak uzaktan eğitim ile ders işleyen 13 beden eğitimi ve spor öğretmeni ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan literatür taraması ve yüz yüze görüşmeler sonucunda 48 maddelik taslak form oluşturulmuştur. Kapsam geçerliliği için uzman görüşü alınmış ve 19 madde anket formundan çıkarılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi için ölçek formu 316 beden eğitimi ve spor öğretmenine uygulanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda 11 madde ölçek formundan çıkarılmıştır. Ölçeğin iki faktörlü ve 18 maddeden oluştuğu tespit edilmiştir. Ölçekteki 18 maddenin açıkladığu toplam varyans oranının %48.840 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. BEÖUEYÖ’ nün yapı geçerliliğini belirlemek için doğrulamalı faktör analizi yapılmıştır. DFA analiz sonuçları [χ^2/sd (1.95), GFI (.91), CFI (.94), AGFI (.89), NFI (.90), IFI (.94), RMSEA (.05)] ile elde edilen verilerin kabul edilebilir düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır (Brown ve Cudeck, 1993; Byrne, 2001; Gürbüz ve şahin, 2018).

Son yıllarda özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler eğitim-öğretim sürecini de etkilemekteydi. Bu süreç 2019 yılının ilk dönemiyle birlikte ortaya çıkan Covid 19 salgınıyla beraber eğitimde olağanüstü bir hızda dijitalleşme hareketinin yaşanmasına yol açmıştır (Tzifopoulos, 2020). Yařanan bu değişikliklerden dolayı; son dönemlerde eğitimde teknolojinin kullanımı, çevrimiçi eğitim, çevrimiçi eğitime yönelik öğretmen-öğrenci görüşleri vb. çalışmaların sayısı artmıştır (Chick ve ark., 2020; Ferdig ve ark., 2020; Hebebcı ve ark., 2020; König ve ark., 2020). Benzer şekilde beden eğitimi öğretmenlerinin Covid 19 sürecinde yaşadıkları zorlukları, duygu düşünceleri, aktivite düzeylerini ortaya koyan çalışmalar da yer almaktadır (Goad vd., 2020; Hall-López, 2020; Lu ve ark., 2020). Ancak literatür incelendiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterliklerini ölçmek amacıyla yapılmış bir ölçme aracına rastlanılmamıştır. Bu alanda böyle bir ölçeğin yer almaması beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik teknoloji kullanımı, planlama, uygulama, ölçme değerlendirme sürecindeki yeterliklerinin belirlenmemesine neden olmakta ve tam olarak açıklanamamaktadır.

Sonuç olarak Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Yeterlikleri Ölçeğinin (BEÖUEYÖ) beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitimde yeterliliklerini tespit etmede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna varılmıştır.

Ölçek öğretmenlerin uzaktan eğitimde beden eğitimi öğretmenlerinin güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmeye imkan sağlayacaktır. Beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde yeterlik düzeylerinin belirlenmesi özellikle öğretmenlerin zayıf yönlerinin geliştirilmesi adına önemlidir. Uzaktan eğitimin, eğitim - öğretim hayatının bir parçası olması özellikle hareket temelli ve uygulamaya yönelik bir ders olan beden eğitimi ve spor dersinin

işlenmesini zorlaştırdığı ve öğretmenleri dersin geleceği ile ilgili belirsizliğe sürüklediği düşünülebilir. Uzaktan eğitim sürecinin artık tamamen eğitim öğretim süreçlerinden çıkarılmasının güç olması nedeniyle beden eğitimi öğretmenlerinin de zorunlu olarak uzaktan eğitim yeterlik düzeylerini geliştirilmesi elzemdir. Bu bağlamda bu ölçekle birlikte beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitimde var olan eksikliklerinin belirlenmesi ve giderilmesi adına yeterlik düzeylerinin ortaya konulması önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim yeterlikleri ölçeği geliştirilerek, geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılmasının ardından literatüre kazandırılmaya çalışılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

2 boyutlu ve toplam 18 maddeden oluşan “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Yeterlikleri Ölçeğinin” (BEÖUEYÖ) beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitimde yeterliliklerini tespit etmede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı: 1. yazar katkı oranı: %50, 2. yazar katkı oranı: %30, 3. yazar katkı oranı: %20

KAYNAKLAR

- Allen, J., Rowan, L., & Singh, P. (2020). Teaching and teacher education in the time of COVID-19. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education* 48(3), 233-236.
- Baran, E., Correia, A. P., & Thompson, A. (2011). Transforming online teaching practice: Critical analysis of the literature on the roles and competencies of online teachers. *Distance Education*, 32(3), 421-439.
- Beavers, A. S., Lounsbury, J. W., Richards, J. K., & Huck, S. W. (2013). Practical considerations for using exploratory factor analysis in educational research. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 18(1), 6.
- Brown, M. W. & Cudeck, R (1993) Alternative ways of assessing model fit. In *Testing Structural Equation Models* (Bollen K.A & Long J.S. Ed.), pp 136–162, Sage, Newbury Park, CA.
- Byrne B.M (2001) *Structural Equation Modeling with Amos: Basic Concepts, Applications and Programming*. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, New Jersey.
- Carrillo, C., & Flores, M. A. (2020). COVID-19 and teacher education: a literature review of online teaching and learning practices. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 1-22.
- Chick, R. C., Clifton, G. T., Peace, K. M., Propper, B. W., Hale, D. F., Alseidi, A. A., & Vreeland, T. J. (2020). Using technology to maintain the education of residents during the COVID-19 pandemic. *Journal of Surgical Education*. 77(7), 729-32
- Clark, J. T. (2020). Distance education. In *clinical engineering handbook*, 410–15. Academic Press. doi:10.1016/b978-0-12-813467-2.00063-8
- Clarke, V. & Braun, V. (2013). Teaching thematic analysis: overcoming challenges and developing strategies for effective learning. *The Psychologist* , 26, 120-123
- Creswell, J. W. ve Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research* (2nd Edition). Thousand Oaks: Sage.
- De Smul, M., Heirweg, S., Van Keer, H., Devos, G., & Vandeveldel, S. (2018). How competent do teachers feel instructing self-regulated learning strategies? Development and validation of the teacher self-efficacy scale to implement self-regulated learning. *Teaching and Teacher Education*, 71, 214-225.
- Genç, D. & Temel, C. (2020). Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenci görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Uluslararası Beden Eğitimi Spor ve Teknolojileri Dergisi*, 1(1), 24-33.

- Ferdig, R. E., E. Baumgartner, R. Hartshorne, R. Kaplan-Rakowski, and C. Mouza (Eds). 2020. "Teaching, Technology, and Teacher Education during the COVID-19 Pandemic: Stories from the Field." Association for the Advancement of Computing in Education (AACE). <https://www.learntechlib.org/p/216903/>
- Goad, T., Jones, E., Bulger, S., Daum, D., Hollett, N., & Elliott, E. (2020). Predicting student success in online physical education. *American Journal of Distance Education*, 1-16.
- Goad, T., Towner, B., Jones, E., & Bulger, S. (2019). Instructional tools for online physical education: Using mobile technologies to enhance learning. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 90(6), 40-47.
- Gray, D.E. (2004). *Doing research in the real world*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Gürbüz, S. & Şahin, F. (2014). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. 5.baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2011). *Multivariate analysis – A global perspective* (7th ed.). Upper Saddle River: Pearson
- Hall-López, J. A. (2020). Physical activity levels in physical education teachers before and during school suspension brought by the COVID-19 quarantine. *Facta Universitatis, Series: Physical Education And Sport*, 475-481.
- Heaney, C. A., & Walker, N. C. (2012). The challenges and opportunities of teaching sport and exercise psychology at a distance. *Sport & Exercise Psychology Review*, 8(2), 65-71.
- Hebecci, M. T., Bertiz, Y., & Alan, S. (2020). Investigation of views of students and teachers on distance education practices during the Coronavirus (COVID-19) Pandemic. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 267-282.
- Ilgaz, H. (2008). *Uzaktan eğitimde teknoloji kabulünün ve topluluk hissinin öğrenen memnuniyetine katkısı* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ivanov, V., & Tzankova, J. (2020). Online distance education on wordpress web based platform as an innovation in the learning process of sports students from medical University – Sofia during the pandemic of covid-19. *Pedagogy*. 92(7). 143-51.
- Kışla, T. (2016). Uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Ege Eğitim Dergisi*, 17(1), 258-271.
- Kızılkaya Namlı, A, Yücekaya, M. (2021). Motivation and job satisfaction of physical education teachers during pandemic . *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, Pandemi Özel Sayısı, 3148-3172. DOI: 10.26466/opus.887856
- Kooiman, B. J., & Sheehan, D. P. (2015). The efficacy of exergames for social relatedness in online physical education. *Cogent Education*, 2(1), 1045808.<https://doi.org/10.1080/2331186X.2015.1045808>
- Korkmaz, Ö., Arıkaya, C., & Altıntaş, Y. (2019). Öğretmenlerin dijital öğretim materyali geliştirme öz-yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi çalışması. *Turkish Journal of Primary Education*, 4(2), 40-56.
- König, J., Jäger-Biela, D. J., & Glutsch, N. (2020). Adapting to online teaching during COVID-19 school closure: Teacher education and teacher competence effects among early career teachers in Germany. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 608-622.
- la Velle, L., Newman, S., Montgomery, C., & Hyatt, D. (2020). Initial teacher education in England and the Covid-19 pandemic: challenges and opportunities. *Journal of Education for Teaching*, 1-13. <https://doi.org/10.1080/02607476.2020.1803051>
- Lu, C., Barrett, J., & Lu, O. (2020). Öğretim beden eğitimi öğretmen eğitimi (PETE) online: Zorluklar ve çözümler. *Brock Eğitim: A Journal of Educational Research and Practice*, 29(2), 13-17.
- Metzler, M. (2017). *Instructional models in physical education*. Taylor & Francis.

- Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü. (2006). Öğretmenlik mesleği ve genel yeterliği. Ankara.
- Mohnsen, B. (2012). Implementing online physical education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 83(2), 42-47.
- Moller, L., & Soles, C. (2001). Myers Briggs type preferences in distance learning education. *International Journal of Educational Technology*, 2(2).
- Nie, Y., Lau, S., & Liau, A. (2012). The teacher efficacy scale: A reliability and validity study. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 21(2), 414-421.
- O'Brien, W., Adamakis, M., O'Brien, N., Onofre, M., Martins, J., Dania, A., ... & Costa, J. (2020). Implications for European physical education teacher education during the COVID-19 pandemic: a cross-institutional SWOT analysis. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 1-20. <https://doi.org/10.1080/02619768.2020.1823963>
- Pan, Y. H., Chou, H. S., Hsu, W. T., Li, C. H., & Hu, Y. L. (2013). Teacher self-efficacy and teaching practices in the health and physical education curriculum in Taiwan. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 41(2), 241-250.
- Parlak, Ö. (2007). İnternet temelli uzaktan eğitimde öğrenci doyumunu ölçęđi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 6(11), 53-72.
- Patton, M. Q.(2002). *Qualitative İnterviewing. In Qualitative Research And Evaluation Methods* (3. bs.) Thousand Oaks, Ca: Sage.
- Pett, M. A., Lackey, N. R., & Sullivan, J. J. (2003). Making sense of factor analysis: The use of factor analysis for instrument development in health care research. sage.
- Saykili, A. (2018). Distance education: Definitions, generations, key concepts and future directions. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 5(1), 2-17.
- Seidman, I. (2006). *Interviewing as Qualitative Research, A Guide For Researchers İn Education And The Social Sciences* (3. bs.). New York: Teachers College Press.
- Sepulveda-Escobar, P., & Morrison, A. (2020). Online teaching placement during the COVID-19 pandemic in Chile: challenges and opportunities. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 1-21.
- Silva, R. C. A., Silva, V. L. D. F., & Silva, A. P. (2019). Distance learning for teaching in physical education. *Motriz: Revista de Educação Física*, 25(1). <https://doi.org/10.1590/s1980-6574201900010002>
- Tabor, S. W. (2007). Narrowing the distance: Implementing a hybrid learning model for information security education. *Quarterly Review of Distance Education*, 8(1), 47.
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi* (5. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tzifopoulos, M. (2020). In the shadow of Coronavirus: Distance education and digital literacy skills in Greece. *International Journal of Social Science and Technology*, 5(2), 1-14.
- Uğraş, S. (2018). Beden eğitimini öğretmenleri kendilerini hangi konularda yetersiz hissediyor?. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-16.
- Yaman, M. (2009). Perceptions of students on the application of distance education in physical education lessons. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 8(1). 1-10.
- Yıldırım, S., Yıldırım, G., Çelik, E. & Karaman, S. (2014). Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 365-370.
- Yücekaya, M. A. ., Sağın, A. E., & Uğraş, S. (2021). Physical education and sports lesson in distance education: content analysis of videos on Youtube. *IJERI: International Journal of Educational Research and Innovation*, (15), 533–551. <https://doi.org/10.46661/ijeri.5766>.